

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.475.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4436 Pana Posła Jana Warzechy, przekazaną przez Ministra Zdrowia przy piśmie znak: DLD.052.61.2024.AS, w sprawie zwolnień lekarskich dostępnych przez Internet, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Informuję, iż obecnie funkcjonujące rozwiązania prawne, przyjęte przede wszystkim na gruncie ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2780), zwanej dalej „ustawą zasiłkową”, przyczyniają się do racjonalizacji wydatków na zasiłki z ubezpieczenia w razie choroby i macierzyństwa. Przede wszystkim chodzi tu o instytucję kontroli orzekania o czasowej niezdolności do pracy oraz instytucję badania kontrolnego ubezpieczonego przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS).

W razie stwierdzenia ewidentnych uchybień merytorycznych lub formalnych w orzekaniu o czasowej niezdolności do pracy osoby ubezpieczonej, w trybie art. 59 ustawy zasiłkowej, organ rentowy (ZUS) ma prawo do upomnienia nierzetelnego lekarza upoważnionego do wystawiania elektronicznych zwolnień lekarskich (e-ZLA) albo do zastosowania bardziej rygorystycznej sankcji w postaci cofnięcia udzielonego upoważnienia do ich wystawiania na okres do 12 miesięcy (zgodnie z art. 60 ust. 1 ustawy zasiłkowej).

Przypominam, że e-ZLA tj. zaświadczenia lekarskie, stwierdzające czasową niezdolność do pracy z powodu choroby, pobytu w szpitalu albo innym zakładzie leczniczym podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych albo udzielane ze względu na konieczność osobistego sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny, wystawiać mogą wyłącznie upoważnieni przez ZUS lekarze, lekarze dentyści, felczerzy, starsi felczerzy (na mocy art. 54 ustawy zasiłkowej) oraz osoby przez nich upoważnione (zgodnie z art. 54a ustawy zasiłkowej).

Warto podkreślić, że upoważnienie to udzielane jest bezterminowo, a co ważniejsze, jest ono nierozzerwalnie związane z nabyciem prawa wykonywania zawodu lekarza/lekarza dentystry. W efekcie, wykryte przez organ rentowy nieprawidłowości, związane z orzekaniem i wystawianiem e-ZLA (obejmujące także e-ZLA wystawione za pośrednictwem Internetu - „teleporady”), nie mogą wykraczać poza sankcje przewidziane w art. 60 ustawy zasiłkowej.

Wymienione ograniczenie ustawowe nie oznacza, że lekarz/lekarz dentysta nie musi się obawiać innych poważniejszych konsekwencji, związanych z ujawnionymi przez ZUS nieprawidłowościami. Lekarze, którzy się ich dopuścili, mogą ponieść odpowiedzialność zawodową, cywilną oraz karną m.in. za błąd w sztuce lekarskiej, popełniony przed wystawieniem e-ZLA.

W obowiązujących przepisach przewidziano daleko idące konsekwencje nieprawidłowości związanych z błędami lekarskimi, gdzie postępowaniu diagnostyczno-leczniczemu towarzyszy pochodny proces orzekania o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby (zwanego dalej „orzekaniem”), prowadzący do wystawienia e-ZLA dla ubezpieczonego. Ostatecznie, wizyta u lekarza wiąże się z wypłatą dla osoby ubezpieczonej świadczeń pieniężnych, ale przede wszystkim chodzi tu o uzyskanie podczas tzw. „teleporady” faktycznej pomocy lekarskiej oraz właściwego świadczenia zdrowotnego.

Ponadto wskazuję, że przepisy ustawy zasiłkowej wprowadziły do systemu instytucję tzw. badania kontrolnego przez lekarza orzecznika ZUS. Lekarz orzecznik ZUS, sprawujący kontrolę nad orzekaniem o czasowej niezdolności do pracy, jest uprawniony m.in. do przeprowadzenia badania lekarskiego ubezpieczonego, czy skierowania ubezpieczonego na badanie specjalistyczne przez lekarza konsultanta wyznaczonego przez ZUS. Może też zlecić wykonanie badań pomocniczych w wyznaczonym terminie. W kwestii tej kontroli, w myśl art. 59 ust. 7 ustawy zasiłkowej, jeżeli po analizie dokumentacji medycznej i po przeprowadzeniu badania ubezpieczonego, lekarz orzecznik ZUS określi wcześniejszą datę ustania niezdolności do pracy niż orzeczona w zaświadczeniu lekarskim, za okres od tej daty zaświadczenie lekarskie traci ważność.

Dla zobrazowania wyników kontroli sprawowanej przez ZUS warto przytoczyć ostatnie dane statystyczne, świadczące iż w II kwartale 2024 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził 123,6 tys. kontroli osób posiadających zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy (w okresie I-VI br. 260,8 tys.). W konsekwencji wydanych zostało 8,9 tys. decyzji wstrzymujących dalszą wypłatę zasiłków chorobowych (w okresie I-VI br. 18,6 tys.). Kwota wstrzymanych z tego tytułu zasiłków w II kw. 2024 r. osiągnęła 12 010,5 tys. zł (w okresie I-VI br. 23 990,6 tys.).

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej uznaje ww. instytucje kontroli orzekania i wystawiania e-ZLA przez upoważnionych lekarzy, lekarzy dentystów lub felczerów – za odpowiednie do skali i wagi poruszonego przez Pana Pośta problemu.

Nadmieniam, iż grupa lekarzy orzeczników ZUS m.in. kontrolujących orzekanie i wystawianie e-ZLA jest stosunkowo nieliczna w porównaniu do szerokiego grona lekarzy/lekarzy dentystów.

W tym celu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowano reformę orzecznictwa lekarskiego. Dzięki zmianom kadrowym i organizacyjnym, organ rentowy uzyska realną możliwość, zarówno zwiększenia liczby kontroli wystawiania zwolnień lekarskich, jak i kontroli prawidłowości wykorzystywania e-ZLA.

Lekarz, przy podejmowaniu decyzji o wydaniu orzeczenia o stanie zdrowia ubezpieczonego pacjenta (w tym następczo elektronicznego zwolnienia lekarskiego e-ZLA), powinien być wolny od nacisków przełożonych, pacjentów, ich opiekunów, osób trzecich oraz innych instytucji publicznych (np. ZUS-u), jak i prywatnych (np. pracodawców).

Warto zauważyć, że poruszona przez Pana Pośta kwestia czy osoba ubezpieczona jest „rzeczywiście chora” nie zależy wprost od wprowadzenia restrykcyjnych i kazuistycznych rozwiązań legislacyjnych, lecz od rzetelnej oceny stanu zdrowia, dokonywanej przez tego lekarza, lekarza dentystę lub felczera, udokumentowanej w odpowiedniej dla tego celu dokumentacji medycznej.

Zawód lekarza/lekarza dentystry jest zawodem zaufania publicznego. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w art. 17 z dnia 2 kwietnia 1997 roku, wiąże wykonywanie zawodu zaufania publicznego z istnieniem samorządu zawodowego. Chodzi o wykonywanie zadań o szczególnym charakterze z punktu widzenia zadań publicznych i troski o realizację interesu publicznego. W tym zakresie wystawione e-ZLA prowadzi do realizacji prawa ubezpieczonego do otrzymania świadczeń pieniężnych w odpowiedniej wysokości w razie rozpoznania choroby przez lekarza/lekarza dentystry (na mocy art. 53 ust. 1 ustawy zasiłkowej). O tym, że chodzi o chorobę realną, niezawinioną i niesymulowaną przez pacjenta, świadczyć powinna sporządzona przy orzekaniu i wystawianiu e-ZLA indywidualna dokumentacja medyczna ubezpieczonego pacjenta, sporządzona przez osobę do tego upoważnioną. Stąd przywołane przez Pana Posła szacunki ekspertów, zgodnie z którymi 30% z ogólnej liczby e-ZLA jest wystawianych nieprawidłowo, oznaczają poważne zarzuty dla znaczącej części osób upoważnionych do wystawiania e-ZLA – lekarzy, lekarzy dentystry i felczerów. Wymagają zatem głębszej analizy.

Jednocześnie zaznaczam, że w praktyce kontrola sprawowana przez organ rentowy nad orzekaniem i wystawianiem e-ZLA przez upoważnionych lekarzy, lekarzy dentystry i felczerów, obejmuje wszystkie wystawione dokumenty elektroniczne e-ZLA (tj. pochodzące ze stacjonarnej wizyty w gabinecie lekarskim, jak i pochodzące z „teleporady”).

Mam nadzieję, że projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw dotyczący wprowadzenia kompleksowej i jednolitej regulacji zasad i trybu wydawania orzeczeń dla celów ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, innych świadczeń należących do właściwości ZUS oraz dla celów realizacji zadań zleconych ZUS na podstawie innych ustaw, a także kontroli orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy przyczyni się do możliwości zwiększenia liczby kontrolowanych zaświadczeń lekarskich, także tych wystawianych na wnioski pracodawców, co powinno ograniczyć nieuzasadnioną absencję chorobową.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/